

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any I.—TARRAGONA, 5 octubre de 1913.—Núm. 13.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre . . . . . 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

L'Assamblea de l'U. F. N. R.

IMPRESIÓ

El passat diumenge tingué lloc a Barcelona l'Assamblea del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana. Era gran l'expectació que existia per a conèixer quin seria son resultat, i cal confessar que les deliberacions i els acorts han respost perfectament a lo que s'esperava. Es la nostra comunió, la força política més important de Catalunya. A tota hora, doncs, les discussions que en son si's promouguin i les conclusions que's votin, tindran una alta transcendència.

Dues tendències ben marcades s'havien anat manifestant en aquests darrers temps. Una, la de seguir col·laborant amb la Conjunció republicana-socialista espanyola; altra, la d'actuar isoladament dins de Catalunya deslligant-se de tota relació directa amb els partits avençats espanyols. Era necessari que's decidís aquesta qüestió per a evitar tot equivoc i orientar definitivament la nostra actuació. I així s'ha fet ben democràticament i a la llum del dia, amb una sinceritat i altesa realment admirables.

Vagi nostre entusiasta aplaudiment als Srs. Salvatella, Corominas, Layret i Bastardas pels seus patriòtics parlaments. A l'exposar lleal i honradament cada hui son respectiu punt de vista, enlairant sempre la discussió, se remarcà, no una divergència absoluta, com nostres enemics desitjaven, sinó una coincidència perfecta i encoratjadora. I així pogueren votar-se per aclamació les dues proposicions: la del Salvatella, segons la qual deu mantenir-se la col·laboració amb la Conjunció republicana-socialista, i la del Corominas que expressa'l desig de que la Conjunció's constitueixi amb la representació de les forces republicanes autònomes de tots els indrets d'Espanya.

Aquests acorts no son una còmoda transacció, ni una mera fórmula d'avinensa: són una necessitat i una realitat. Ni a Catalunya ni fora de Catalunya, podem no ja abandonar, ni atenuar sisquera la nostra convicció nacionalista. Ben al contrari, l'hem d'accentuar aprofitant totes les oportunitats que se'ns presentin. I es per això també que hem de viure en relació immediata i directa amb les forces que a Espanya lluiten per l'implantació d'un règim republicà, únic que pot donar satisfacció completa a les aspiracions i anhels de Catalunya.

L'Assamblea del partit d'U. F. N. R. ha sigut un gran èxit. Esperem-ne, doncs, abundosos fruits per la causa del Nacionalisme i de la República.

ELS DISCURSOS

No éssent-nos possible, pel reduït espai de nostra publicació, insertar íntegres les deliberacions de l'Assamblea, ens limitem a reproduir els principals discursos pronunciats i els acords presos.

El senyor Salvatella

El diputat per Figueres, comença dient:

Jo vui parlar amb tota noblesa. Les dugues proposicions que s'han llegit aquí no'm satisfan, ni podem satisfer a ningú. Son dugues tendències que no venen a resoldre res.

La proposició del senyor Batalla, és filla d'un bon desig, de que vingui una unió amb tots els homes d'ideals lliberals, però després d'aquest bon desig no significa res més. No concreta res, i per lo tant, no pot definir-se que és lo que representa.

¿Qué vol dir, senyor Batalla, anar amb tots els elements

avençats? No n'hi ha prou d'això, és precis quelcom més per a produir un acostament profitós. Les coses han de quedar ben senyalades: com i de quina manera deuen ésser i qui són aquests elements avençats.

Explica en termes generals la seva actuació en el si de la Conjunció republicano-socialista.

Per aquesta actuació, amb els elements d'ella poguerem donar a conèixer moltes de les nostres finalitats als altres republicans d'Espanya.

Crec que l'Assamblea no pot legislar sobre certs punts de les nostres relacions amb la Conjunció.

Jo demano que no's vegi en mi cap prejudici, ni cap segona intenció; vui parlar de tot amb sinceritat, crec que és hora de dir tot lo que pugui donar-nos una idea salvadora.

Jo he sentit moltes vegades entre correligionaris, fer separacions entre les dues idees que encarnen el nostre credo, entre'l republicanisme i el nacionalisme. S'estableix un conflicte entre elles com si fossin incompatibles. Jo demano que això no sigui.

Per a tractar amb els altres republicans d'Espanya no devem rebaixar per a res el nostre nacionalisme, ni per actuar dintre Catalunya hem de rebaixar per a res el nostre republicanisme. No serem poc nacionalistes perquè ens entenguem amb els republicans de fora Catalunya, com tampoc deixariem d'ésser molt republicans si ens tancavem a casa. L'equivoc que hem sofert des del primer dia i que encara no hem pogut rebutjar.

Quan en l'Assamblea darrera s'acordà ingressar en la Conjunció, és feu amb poca fe. La majoria, o bé una important minoria, no veia amb bons ulls aquella determinació, i per això potser, no ha donat els fruits que podia donar.

Des d'aleshores sempre s'ha objectat que la Conjunció no ha fet res o quasi bé res. Però això no és cert. La Conjunció ha fet campanyes arreu d'Espanya amb les quals ha obtingut resultats immediats, en el Parlament ha obtingut diversos triomfs. Però és més, pel seu conducte hem fet que en molts llocs d'Espanya es coneués amb més amplitud quin era l'ideal de la democràcia catalana.

Diu que la Conjunció per a que les seves campanyes resultessin amb més unitat, acordà crear uns comitès locals. A Barcelona no s'ha pogut lograr mai això.

No hi ha pas dubte que dintre la Conjunció erem una força. La nostra significació era ben clara. Si hagués vingut una República, nosaltres hauríem imprès el nostre segell autonomista en el futur règim republicà.

Deia el senyor Noguer: Som un partit local. No podem dur la nostra actuació fora de la nostra terra, puix que en ella no hem fet encara tot lo que deviem. Això és veritat. Però jo us dic que si no duïem la nostra acció conjuntament amb la dels altres republicans, si no fem a Catalunya una acció conjuntament amb la dels altres republicans, si no fem a Catalunya una acció que arribi arreu de la nostra terra, no farem res de profit. De la manera que va tot, avui, no podem continuar, no pot durar. La conseqüència seria la mort de l'U. F. N. R., sense pena ni gloria.

Jo confeso amb tota sinceritat que no més veig la salvació del nostre partit (en el sentit de que arribi a ésser una força considerable, aquí i fora d'aquí), en que nosaltres col·laborem amb les demés forces republicanes d'Espanya. Les agrupacions republicanes espanyoles si no tenen com a força organitzada centralment grossa importància, en canvi la tenen com a grups locals. Corunya té l'Ajuntament que administra amb gran dignitat; fort és el republicanisme de Basconia, el de Andalusia; a Màlaga darrerament han triomfat els republicans, fins en les Diputacions provincials; a Valencia són un poder els republicans, amb tot i les seves diferències.

Si la Conjunció ha fracassat no vol dir que no hi hagi altra manera d'entendre'ns amb els republicans. Els grups locals són primera materia per a constituir un agrupament que respongui a les necessitats de la política honrada i seria dels ideals, però en un agrupament que no tingués un uniformisme encarat.

El criteri tancat del senyor Noguer l'hem de rebutjar. No és possible tancar-se en absolut a intel·ligències amb els demés republicans d'Espanya. Hem de volguer tenir amb ells la germanor que aconsella la comunitat d'idees i els interessos espirituals de tots.

Acaba amb un paràgraf eloqüent sobre l'eficàcia de l'actuació del nostre partit, segons sigui la tasca que fassi d'avui en endavant. D'ella pot dependre la seva vida o la seva mort.

El senyor Layret

Chmençà'l senyor Layret manifestant-se francament partidari de no seguir amb el nostre partit una conducta d'isolament polític per sistema.

Però ens trobem, diu, davant d'un problema més transcendental que exigeix la consideració d'altres punts de vista diferents.

Quan ens varem decidir, en una altra Assamblea, a entrar a la Conjunció Republicana Socialista, ens varem inspirar en el desig d'intervenir en un organisme del republicanisme espanyol.

I avui ens trobem en una altra cosa: ens trobem amb el problema d'una d'aquelles crisis de l'idealitat del partits produïda per la desil·lusió de llargs anys de treball inútil i manifestada per la deserció dels reformistes als quals s'hi han afegit nombrosos elements intel·lectuals de l'opinió espanyola.

Aquesta deserció en el fons és deguda a que'ls partits republicans espanyols tenen encara avui una idealitat atrassada i estan mancats d'aquelles orientacions que els poden fer eficaces davant de les necessitats dels temps actuals.

Recorda que a l'entrar l'U. F. N. R. en la Conjunció Republicano-Socialista es va dir que era per a relacionar-se amb els altres partits republicans espanyols a fi i efecte de tractar amb ells les qüestions generals de política espanyola i realitzar coaligats una campanya de propaganda, fora de Catalunya.

Els senyors Salvatella i Zulueta, diu, han realitzat aquesta segona part amb la complacència de tots els nostres correligionaris i aquí dintre de Catalunya hem procurat no descuidar gens aquesta acció, posant al seu servei tots els elements amb que hem comptat, i si no ha sigut possible fer una i altra cosa amb extensió, no ha sigut pas per manca d'entusiasme i bona voluntat.

Però s'ha de regonèixer que realment no han respost aquestes propagandes als desitjos del partit i això demostra que no podem pas entretenir-nos en fer propaganda fora de Catalunya, quan no podem pas respondre com volíem a la que corresponia dintre de la nostra terra.

Ara bé, lo que al meu entendre s'imposa, davant d'aquesta situació, és accentuar la propaganda dintre de Catalunya perquè entenc que és l'únic medi amb el qual la nostra acció pot devenir gloriosa per al republicanisme espanyol.

Clar que amb aquestes paraules no pretenc negar la necessitat que tenim de la simpatia i de l'apoi del resté d'Espanya; per a fer triomfar els nostres ideals. L'exemple de Irlanda és una prova de la necessitat que tenen els pobles per a conseguir la seva autonomia d'un estat favorable d'opinió en tot l'Estat.

Però és que obtenir aquesta simpatia per medi de la Conjunció és anar a una finalitat sense elements a propòsit i adequats, puix jo opino que la representació republicana que ha quedat en ella, és la mínima expressió de l'opinió del republicanisme espanyol i ja no és la força necessària per a sostenir les campanyes d'oposició a la monarquia, per la que's va formar, ni per a seguir en una digna actitud d'amenaça contra el possible adveniment dels conservadors.

Per aquestes raons jo faig constar que no votaré en favor de la permanència en la Conjunció, afegint que tinc l'esperança de que en el moment en que les circumstàncies ho reclamem tots els republicans d'Espanya ens trobarem en el lloc d'unió que'ns correspongui i que allavors es veurà com d'aquest isolament al menys n'hauré tret la ventatja de no deixar-nos arrastrar per aquesta corrent de simpaties i complacències amb la monarquia que ha sortit d'elements de dintre la Conjunció.

Rectificacions

El senyor Salvatella rectifica en breus paraules per a dir, en primer terme, que ell també creu que en la Conjunció no més s'hi ha d'ésser mentre sigui útil i necessari, però que ha de fer constar que al seu judici la deserció d'En Melquíades Álvarez i dels seus amics, no arrastrant a un veritable estat d'opinió, sinó a unes quantes individualitats prestigioses, no representa de cap modo un afebliment de la Conjunció.

Pel contrari estima que aquest afebliment ve de la deserció de l'U. F. N. R., alguns diputats de la qual al passar a altres grups se n'han endut amb ells la representació popular que ostenten i han permès que's plantegessin problemes a Espanya tant greus com el del Marroc sense que hi hagin col·laborat.

Acaba'l senyor Salvatella dient que la Conjunció no espanta a un règim per les personalitats que hi puguin figurar sinó per la representació popular que pugui tenir i que aquesta li duia l'U. F. N. R.

Rectifica'l senyor Layret. Es declara novament partidari de l'unió amb els socialistes, unió que diverses vegades ha portat a la realitat el partit F. N. R.

Contestant al senyor Salvatella diu que aquests tres o quatre diputats que abans eren del nostre partit se'n separen al·legant el poc republicanisme de l'esquerra i el temps ens ha demostrat que han anat a parar a un partit en vies cap a la monarquia.

Al parlar de la missió concreta de la Conjunció, no creu que tingui al seu darrera la suficient força per a impedir la tornada d'En Maura.

No existint aquestes forces es mostra enemic d'un nou ingrés a la Conjunció, per a evitar un gros fracàs al nostre partit, ja que la major energia de dita Conjunció li donariem no saltres.

Acaba fent notar que la campanya més intensa que s'ha fet a Espanya, contra la guerra del Marroc es deu a l'U. F. N. R.

El senyor Corominas

El Sr. Corominas dirigeix la paraula a l'Assamblea, demanant que tothom manifesti la seva opinió i comença dient la seva. Creu que hi ha un sentiment comú en tots els presents i és el d'anar amb el reste dels republicans i socialistes espanyols; però hi ha també en tothom, com una petita reserva que impideix creure en l'eficàcia de la Conjunció.

I és que tots coincidim en que hauria de modificar-se. Els progressistes i alguns altres agrupaments que l'integren, no són cada una d'elles una força, sinó purament un nom. Caldria per a que nosaltres hi tornessim a actuar confiadament, a la Conjunció, que totes les forces regionals d'Espanya l'integressin, i així tindrem, naturalment conservant la nostra independència en les qüestions de Catalunya, una cèdula més de republicanisme.

Això entenc que és parlar amb el cor a la mà. I, ademés, per lo que a mi toca, declaro que'm plau més bregar en terres catalanes que en el reste de l'Estat espanyol. Per això he assumit el càrrec de regidor més de gust que'l de diputat a Corts.

Ara ja sabeu lo que'n penso del plet amb la Conjunció. Però si us dic, també, que per la República, si així m'ho maneja, estic disposat a sacrificar-me més del que me he sacrificat. Sortiré si ho volem de la meua llar i aniré per les terres hispàniques a predicar les nostres doctrines. Però si vui que consti que serà per manament del meu poble, mai per la meua voluntat.

CONCLUSIONS APROBADES

Heu's-aquí els acords que s'adoptaren per unanimitat:

Primer. L'Assamblea Nacional del partit d'U. F. N. R. acorda mantenir la seva col·laboració amb la Conjunció Republicano-Socialista espanyola.

Segon. L'Assamblea acorda mantenir en el si de la Conjunció Republicano-Socialista la conveniència de que l'organització del republicanisme espanyol sigui una federació dels grups autònoms que tenen existència real en diferents regions i nacionalitats d'Espanya.

Tercer. Que's nomenin Delegats que en nom de l'U. F. N. R. han de formar part de la Conjunció, a D. Pere Corominas i D. Joaquim Salvatella.

Quart. Que's manifesti una vegada més l'oposició de l'U. F. N. R. a l'aventura africana.

Cinquè. Que's recabi l'aprobació del projecte de Mancomunitats o d'un altre mes avançat.

Sissè. Que's dirigeixi'l partit als poders públics en demanda d'una ampla amnistia.

***

No hi érem tots

¿Sabeu què era aquella Solidaritat Catalana que un dia rebrunyí posant en connexió fins als habitants d'aquestes montanyes?

Hi hagué un moment en que, impulsats per un agravi, TOTS ELS CATALANS pensàrem que teníem coses que no'ns separaven, que'ns agermanaven, i rebrunyí en els cors de TOTS ELS CATALANS, perquè tots teníem agravis comuns que venjar, llibertats comuns que recabar, i per natural impuls s'instituí aquella Solidaritat Catalana.

Paraules den Cambó, a Cornudella.

El leader de la Lliga Regionalista de Barcelona, té ben poca memoria, o es que les necessitats i exigències d'una propaganda massa evolutiva li fan veure l'història d'una manera poc conforme a la realitat. No ha passat pas tant de temps per a que al pla i a la muntanya's recordin perfectament els fets. I a les ciutats com a les viles, fins als llogarets més apartats, se sap que, desgraciadament, no tots els catalans se sumaren a n'aquell gloriós moviment de Solidaritat, ni tots els catalans sentiren llavors l'amargor de l'agravi ni l'impuls d'una noble venjança.

No, no hi érem tots, ni de bon troc. Hi hagué una força guiada per un capdill en qui pogué més el sentiment d'anticatalanitat o l'afany de quefatura, que

s'apartà del moviment i noblement ens plantà cara. A Barcelona, principalment, per causes de tots conegudes, se bastí amb aquest motiu un partit que encara avui té en les seves mans el govern de la ciutat. I si fóra de Barcelona l'agrupació radical no alcançà gran importància, degut fou a que'l sentiment de patria catalana ha sobrepujat sempre a tota idea partidista.

Però, precisament fóra de Barcelona, d'una manera especialíssima en lo que s'anomenen districtes rurals, uns elements hi hagué que combateren la Solidaritat Catalana, volguent mantenir l'imperi del règim i la justícia de les lleis oprobioses dictades contra Catalunya i contra la dignitat dels catalans. Foren els cacics, els explotadors de l'influència ministerial, els que fins llavors s'havien repartit les actes i's consideraven omnipotents.

Nosaltres, pobra gent rural, foràns com ara'ns diuen a Barcelona, ho recordem i no ho oblidarem mai. Anàvem pels pobles predicant la bona nova, i parlant el llenguatge de la sinceritat, de l'honradesa, de la dignitat, del veritable i desinteressat amor a Catalunya, alçàvem les multituds. I quan retrèiem —i en tots els pobles se'ns presentava ocasió de fer-ho— els mals i degradacions del caciquisme esclavitzador i embrutidor, fins els llerrouxistes volien ésser de la nostra colla o se'ns prestaven a assegurar la legalitat i puresa del sufragi.

Mentrestant, vèiem a homes que s'anomenaven governamentals, conservadors, gent d'orde, que recorrien a les velles formes de l'encasillament i del cunisme. I amos dels governs civils, feien brandar l'amenaça pel damunt del cap dels Alcaldes i dels Ajuntaments. I orfes de miraments i escrúpols, preparaven a l'ombra enganys, falsetats i tupinades. I desesperats en els darrers moments quan veien perduda una representació que havien cobejat tant de temps per al propi profit, oferien diners i volien mercadejar amb la consciència dels ciutadans...

No, no hi erem TOTS ELS CATALANS, el dia de l'alçament tan hermosament cantat per nostre gran Maragall. Hi faltaven —i val a dir també que hi sobraven— els representants a la nostra terra d'aquell teatre de l'Espanya política, on els ideals no hi floreixen, on sols se mouen les més petites idees i arrenen tota mena de concupiscències....

***

Trucs

Heu vist quins aiguats? Jo no hi estic fort, però segurament que son aiguats d'aquells que'ls vells mai recorden haver-ne vist d'iguals.

D'allò se'n diu ploure amb gust i amb rabia al mateix temps.

Molts de la nostra joventut dorada que's trobaven a Barcelona per a veure an en Pastor i en Bienvenida, van tenir de quedar-se amb les ganes, i per càstic detinguts encara 12 hores a Calafell.

Preguntèu-ho an en Menjibar, que també hi era. I sabèu qui'n té la culpa de tot, absolutament de tot?

El clero.

No riguéu, no riguéu, borinots!

El clero, si, que per a fer-se ben veure, fa càs de tothom, i a tothom escolta. I sabèu lo que succeeix? Doncs, que fa pregàries per a que ploqui, i'ls rius se surten de mare emportant-se'n ponts i bestiar; i fa després pregàries per a conjurar les tempestes d'aigua, i'ns vé una anyada de sol fort que tot ho estabella.

El mal es que la gent no's fassi compte de que mentres per aquestes tonteries de la pluja o del sol se tregui'l Sant-Crist i's fassin pregàries, els aiguats i les secades seràn endèmics a Espanya, com ho són els mals governs.

El remei, no duptèu, està en la repoblació dels boscos, i en la canalització dels rius.

Però això, nosaltres no ho veurem i'ls nostres xicots tampoc.

Ademés, sembla que aquell acorassat que's diu «Espana», i que vé a asser una mena de «Terror os mares» de la marina espanyola, ha rebut ja'l baptisme o sigui petita averia, al sortir tot just de l'embarlatje.

Rès, coses de «Espana».

I pensar que és amb aquest barco que'l doctor Gi-

meno intenta eclipsar als de l'escuadra francesa que aniràn a Cartagena amb motiu del viatge del President Poincaré!

Quan us dic que aquest senyor ministre es el mes divertit de la colla!

Què si ho es?

Mirèu, la darrera vegada que va anar al Ferrol —que fou la primera que va embarcar-se—, va organitzar, per a celebrar-ho, uns divertits jocs aquàtics formant una explosió de torpillers. Hauriau vist quins espatecs més horribles i quins sortidors més colossals!

Els pobres peixos van passar un mal dia. I'l nostre ministre, que de jocs aquàtics sols havia vist els que's fan a l'estany del Retiro, encara hi badaria ara, si no l'hi hagués vingut el mareig.

El riure va a estones, fill.

Com? Què dius, noi, que'l *Diario de Tarragona* —vulgo *decano*— repapieja?

Vaia uns modals t'ha ensenyat el mestre que tractes aixis a un pobre vell. Sàpigues que la bona criansa no destorba a ningú.

Deixa'l dir, home, deixa'l dir. No hem quedat que som dues vegades criatures?

Mirèu que es bonic; ja torna a ploure... i ja tornem a estar a les fosques.

Visca la Camamadiense, que carai!

***

A n'en Pere Redón a Buenos-Aires

!Salut! bon Tarragoní: Un jo anònim, un que tot just ha donat no més que qualche mostra de vida ciutadana, soc qui, si m'ho admet la redacció de RENOVACIÓ, vos correspondré en salutacions exemptes si, de dialèctica brillant, emperò exuberants de cinceritat al !salut! que endressàreu als amics.

A vos, Redón, —cognom d'aboleng republicà, temperament lluitador, prés que sempre isolat perseguidor de lo indret en el comú, víctima de la certa i paradoxal *feblesa* de tot esperit fort, aimant fervent de la perfecció de sentiments humans, es a dir: un Don Quixot, com vos dirien aquells fervorosos de la tradició que perpetúan el còs de *sangs de ruc d'Arrendataria* per oposar-se constantment a l'entrada d'innovacions que camviessin el caire d'aquest desgraciat poble, —a vos, en aquesta ocasió, vos envió espiritualment una perllongació d'aquell abràs que vareig anar a donar-vos al Vendrell en imborrable motiu, deprimint pel desentranyat caciquisme, mes honrós per a la vostra historia saturada d'essència de bondat.

I ara, soc jo qui vos pregunto, de què vos parlare? Si vos ausent, sabeu, potser, tantes coses com jo, de Tarragona; què vos contaré de nou que no sigan somnis daurats, idealitats, millores... encara per a conseguir?

En vostra carta sense epígraf bombós ens n'annuncieu d'aquests somnis daurats... d'aquestes bel·leses... d'unas altres noves... també per a conseguir. Ens dieu, tot cantant un himne a un altre bon tarragoní, que aquest, s'extasia parlant del nostre bressol patri; que vol venir a viure la característica tranquil·litat de la seva llar; que té destinada l'inversió d'un fort capital per adquirir o implantar en son poble noves fonts d'or y llover, fonts que arreu escampessin (com en els temps de recordances massa poc desitjades renovar) una nova llevor de cèlebres marins; font que fes ressurgir d'entre'ls terrossos d'aquest històric subsol, maravelles que guardaria en flamants y regis còssos d'edifici, potser també que creessin unes escoles primàries, que per a tot n'hi podria haver, escoles de quals modern confort, bel·lesa artística i docte professorat, depenen les aficions a l'estudi superior, ja que en elles, s'hi crien, s'hi amamantan, si val la frase, els adults futurs homes que honorarien a la patria per tots els àmbits del mon, satisfets i fins orgullosos de l'auriola que, de fills de Imperial i, ales-hores, patriòtica ciutat, els rodejaria.

Més, dièu-me; no n'heu fruit ja massa d'aquets pensaments? no n'esteu assedegat, per a Tarragona, de millores que siguin fets?... De mi puc dir-vos que n'estic afamat, per que sols de *contes de fades* se n'hem pogut fins empatxar, contes de fades pot ser

dictats per bona fè, mes creadors d'una incredulitat que, en tant de temps, ha esdevingut pessimisme ja molt generalitzat per a mal de Tarragona.

Amen de Deu siga lo que del Comte d'Artal ens conteu; que retorni a conviure i relacionar-se amb els seus amics d'infantesa, que, amb l'esmersament de son talent i ses energías, jo vos ho asseguro, no li faltarà'l costat de uns quants abnegats per a transmetre la força benefactora del promotor d'iniciatives a n'els elements de poder que viuen, si, de cor, nostre patria, encara que en estat de catalepsia per l'efecte d'hipnotisme d'aquells contes de fades que vos deia.

Ja ho sé que no li faltarán a l'Il·lustre Comte d'Artal l'impuls del vostre desig així com les manifestacions entusiastes del anomenats amics i companys de repatriació (amb casi tots els qui he anat a estudi i, seguint la *dit.rosa tradició* importada pels moros, avui, per sort nostra, ja casi desapareguda, hem jugat a *fer pedra* a la Rambla), i creyeut-ho, *una vegada mes*, desitjo i espero amb delit el dia en que'l poble afegeixi als títols ja guanyats pel nostre afortunat país, el de BENEMERIT de la Ciutat.

Perdoneu mon atreviment i acostumada ocultació. Sempre vostre sincer amic,

X. X. X.

Tarragona segon dia de la festa major de 1915.

De dependencia mercantil(*)

En primer lloc i ans d'entrar en materia, tinc el deure de donar grans mercès a n'en B. M. i B. per haver-se dignat contestar l'article que li vareig dedicar parlant de dependencia mercantil, i dec dir ademés, que no esperava menys de l'amic i company citat, car conec llur caràcter, que son oferiment per a ajudar-nos en la tasca que emprendem d'unir tota la classe de dependents de comerç, avui indefensa, qual oferiment em permeto agrair-li en lo que representa, no duptant que un dia o altra, a no tardar molt, l'aprofitarem.

Degut al molt treball que sobre meu pesa i que no'm permet dedicar tot el temps que jo voldria a aquesta qüestió plantejada, de la dependencia mercantil, no he pogut passar a saludar a l'amic B. M. i B. per a expressar-li verbalment mon agrament per totes les indicacions que en son article fa, i a l'ensems per a que'm pogués deixar l'història que m'ofereix, del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria, de Barcelona. Ho faré tant aviat com pugui, i vos donaré a conèixer, cars amics i companys, qualques notes per a que tots vos pogueu fer càrrec de lo que és aquesta veritable joia de Catalunya, com diu molt bé en B. M. i B., de la qual ne quedà enamorat al conèixer llur organització i funcionament. Crec molt bé lo que diu l'articulista, çò es, que si jo llegís els Estatuts de la Secció de Mutualisme i auxilis per a la vellesa i redempció del servei militar, ne quedaria embadalit, puig casi hi vaig quedar-hi al conèixer molt lleugerament l'organització dels companys barcelonins en la manera que justa i equitativament s'ajuden uns als altres en el trànsit de la vida.

Dit està que nosaltres no podem mai somniar amb una entitat com la de Barcelona, puig no contem ni amb gent ni amb medis. Però, amb tot, podem fer lo que ha fet Terrassa, on s'hi acaba d'inaugurar un centre autonomista de dependents, i com també ho farán molt aviat Sabadell, Mataró, Badalona i altres poblacions, adherint-se a l'entitat barcelonina per a obtenir llurs mateixes prerrogatives de la Secció de Mutualisme i auxili per a la vellesa, ingressant-hi com a socis forans, cosa que podem fer molt bé nosaltres els tarragonins, tots en general, amb un petit esforç, un sacrifici lleuger i una mica de bona voluntat.

Fa uns dies que uns dependents d'Ultramarins me van enviar unes ben escrites ratlles amb raonades frases encoratjant-me en ma idea i oferint llur apoi per a tot quan sigui convenient per a arribar a una felicitat dels dependents mercantils tarragonins. Grans mercès.

Si'ls demés dependents fossin com els abans citats, molt prompte's veurien coronats amb franc èxit els nostres pensaments; mes per experiència sabem lo molt que impera l'excepticisme, haventhi per lo tant molts que creuen convenient esperar a que l'associació estigui ja organitzada per a entrar-hi... Malgrat tot, no dupto que també son molts més els que verament tenen esperit d'unió i companyerisme, amb el cor obert a tota idea gran i generosa, com m'ho han manifestat verbalment.

Amb aquets últims ne tenim prou per a nostres propòsits, puig els d'ànima raquítica i esperit mesquí, sols poden servir de rêmora a la societat que'ls acopla.

UN DE LA CLASSE.

(*) No publicat la passada setmana per manca d'espai.

Les properes eleccions

Ja que s'ha començat a parlar d'eleccions municipals, no deixaràn d'oferir interès els següents dats relatius a la forma en que haurà de constituirse l'any vinent l'Ajuntament d'aquesta ciutat, i número de regidors que s'hauràn d'elegir el dia 9 de novembre proper.

Districte primer, que comprèn dues seccions: Carrer de Caballers i Pallol.—Queda D. Xavier Martorell i cessen D. Bonaventura Miró, D. Joan Galofré i D. Eugeni Virgili, devent-se cubrir la vacant ocorreguda per defunció de D. Manuel Palomares. Per lo tant, aquest districte votarà 4 regidors; 3 per majoria i 1 per minoria.

Districte segon, que'l formen dues seccions: Carrer Major i Carrer de la Destral.—Queden D. Robert Guasch, D. Josep Montserrat, D. Joan Montañés i D. Josep M.ª Balart, dels quals se n'ha de sortejar un que ocupa la vacant de D. Manuel Valls i que cessarà amb D. Ramón Cabré i D. Pere García. S'hi votaràn 3 regidors: 2 per majoria i 1 per minoria.

Districte tercer, amb una secció: l'Escorxador.—Queda D. Joan Solé Granell i cessa D. Calixte Boldú. Votarà 1 regidor.

Districte quart, compost de les tres seccions, Institut, Carrer d'August i Caputxins.—Queden don Josep Sabater i D. Josep Massó i cessen D. Rafael Montes i D. Josep M.ª Ricomà. Votarà 2 regidors; 1 per majoria i 1 per minoria.

Districte cinquè, amb dues seccions: Concell d'Agricultura i Obres Públiques.—Queden D. Lluís Soler, D. Joan Curull i D. Eduard Oliva, i cessen D. Enric Ventosa i D. Francesc Dalmau. Votarà 2 regidors; 1 per majoria i 1 per minoria.

Districte sisè, format per tres seccions: Beneficencia, Carrer de Jaume I i Serrallo.—Queden don Josep Prat i D. Josep Nin, i cessen D. Rafael Campeny i D. Eduard Grau. Votarà 2 regidors, 1 per majoria i 1 per minoria.

El nou Ajuntament el constituiran 12 dels 14 regidors elegits al novembre de 1911 i'ls 14 que's votaran enguany.

Tot sembla anunciar que les properes eleccions de regidors, seràn en aquesta ciutat força interessants i proporcionaran grosses sorpreses.

Per de prompte và descartant-se la possibilitat de la formació d'una candidatura anomenada popular, tarragonina, administrativa o neutra, i tot sembla indicar que les eleccions aquesta vegada seràn essencial i totalment polítiques.

Segons rumors, el partit carlista ha acordat prendre part en la lluita, presentant candidats propis en els Districtes primer, segon i tercer.

També s'assegura que s'han reunit els elements conservadors que representa'l setmanari *El Tarraconense*, havent acordat presentar un candidat per cada un dels districtes quart, cinquè i sisè.

L'Unió Nacionalista Republicana celebrarà un d'aquests dies Assamblea general per a determinar la seva actitud. No es un secret per a ningú que la seva Comissió d'Acció política proposarà's prengui part en les eleccions d'acord amb la Conjunció Republicano-Socialista.

Se vé parlant aquests dies de l'unió de totes les esquerres, però'us sembla això molt aventurat; tan aventurat, al menys, com lo que també s'afirma, de si la Lliga Regionalista pactarà amb els ministerials de Guasch i'ls conservadors del *Tarraconense*.

A fi de tractar d'eleccions estava convocat anit el Comitè local de Conjunció Republicano-Socialista. En la mateixa reunió s'havien de possessionar els delegats de l'U. N. R. designats en virtut de lo acordat en la darrera Assamblea del nostre partit.

Per igual motiu electoral celebrarà Assamblea general extraordinària aquesta tarde, el partit federal d'aquesta ciutat.

Noves

Havem llegit en els diaris locals, que la Cambra de Comerç de Tarragona havia acordat en sa darrera sessió, obrir el curs acadèmic de l'Escola Mercantil el dia 15 del present mes, no obstant i no haver-se rebut cap de les subvencions que té demanades als Ministeris de Foment i Instrucció Pública; i també, que'l professorat de la mentada Escola, Srs. Agostini, Caballero, Oliva, Gual i Cuchillo, s'havien compromès a donar les respectives classes, anc que fos gratuïtament, sinó arribaven en poc o en molt les esmentades subvencions.

Bé mereixen el nostre més entusiasta aplaudiment, la Cambra de Comerç i'ls mentats professors, per la llur iniciativa la primera, per sa generositat i vocació els segons, celebrant infinitament, que mercès a uns i altres, puga enguany funcionar l'Escola Mercantil en quèstió, única font de bonesa i caritat que, avui com avui, poden gaudir els nostres joves qui volen cursar la carrera de comerç.

Les hores per a matricular-se son, de 4 a 7 de la tarde, tots els dies feiners, a la Secretaria de la Cambra, carrer d'Apodaca, 54, 1.er

Les assignatures a cursar son les següents: Càlcul mercantil, primer i segon curs; Francès, primer i segon curs; Teneduría de llibres, primer i segon curs; Inglès, primer i segon curs; Taquigrafia i Dret mercantil.

Les classes, com deixem dit, s'obrirán el dia 15 del present mes, i les hores per a les mateixes, son, de 7 a 8, i de 8 a 9 de la nit, segons les assignatures, conforme a l'horari establert.

Tenim entès que son molts fins avui, els matriculats, i és d'esperar, que a l'arribar al dia de l'obertura de curs haurà augmentat considerablement el nombre d'alumnes.

En l'Assamblea nacional del partit d'U. F. N. R. que tingué lloc el passat diumenge a Barcelona, s'acceptà per unanimitat l'ingrés que tenien demanat l'Unió Nacionalista Republicana d'aquesta ciutat i son orgue en la premsa RENOVACIÓ.

Una i altra entitat estigueren representades en l'esmentada Assamblea per nostre estimat amic i company En Macià Mallol, qui amb tal motiu rebé expressives mostres de consideració i afecte del Concell general i de tots els assembleistes.

Estimem com a propies les deferencies tingudes amb l'amic Mallol i sincerament les remerciem.

En les oposicions que per a la provisió d'una placa de pràctic del port tingueren lloc el passat dimarts a la Comandancia de Marina, obtingué major número de punts i, per tant, figurarà en el primer lloc de la terna, nostre estimat país i amic particular el capità de la marina mercant En Pau Gabarda.

Li enviem la nostre enhorabona i'ns felicitem de que'l nostre port pugui comptar amb els serveis de tan expert com simpàtic capità.

Sense haver desaparegut encara la gravetat de la malaltia, ha millorat quelcom la xamosa filla de nostre estimat amic particular En Francesc Sugrañes. Esperem poder donar prompte la nova de son total restabliment.

Ha mort a La Canonja víctima de crudel malaltia el nostre particular amic i conegut comerciant de vins En Josep Llop.

Acompanyem a la seva familia en el dolor que experimenta per tan irreparable perdua.

Ha sigut detingut el director d'*El Poble Català*, En Secundí Puig de Franch, en virtut de les causes que se li segueixen per les dues denúncies darreres sofertes per l'estimat confrare.

Com es de suposar, desitjem la prompta lliberació del company a l'ensems que la seva absolució.

El passat diumenge, en el Centre Industrial, i davant d'escullida i nombrosa concurrència donà'l Dr. J. Falp i Plana sa anunciada conferencia sobre vegetarisme.

Com era d'esperar de l'ilustració i competencia del conferenciant, se'n traqueren profitoses ensenyances, puig demostrà amb paraula facil les ventatges dels sistemes i tractaments vegetarians i il·lustrà sa peroració amb bon nombre de dats i exemples científics, així com molts concells d'higiene general.

La concurrència premià amb una justa i expontania ovació l'obra meritoria del conferenciant.

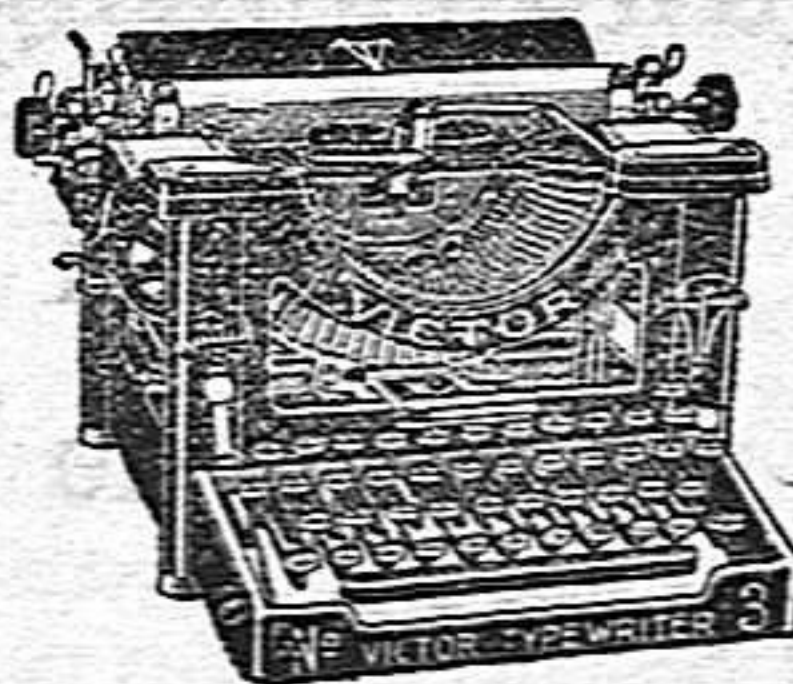
Escrita l'anterior nota, ens sorpren la trista noticia de la soptada mort del Dr. Falp a conseqüència d'un atac cerebral.

Deplorem la desgracia i enviem a l'atribulada familia'l nostre sentit pèsam.

Queden articles i solts interesantissims sense publicar per manca d'espai. Preguem se'ns dispensi.

L'Audiencia provincial ha absolt lliurement de la causa que se li seguia, a D. Francesc Guilleumat, ex-administrador del Marqués de Vallgornera.

Máquina d'escriure

VICTOR

La més rápida

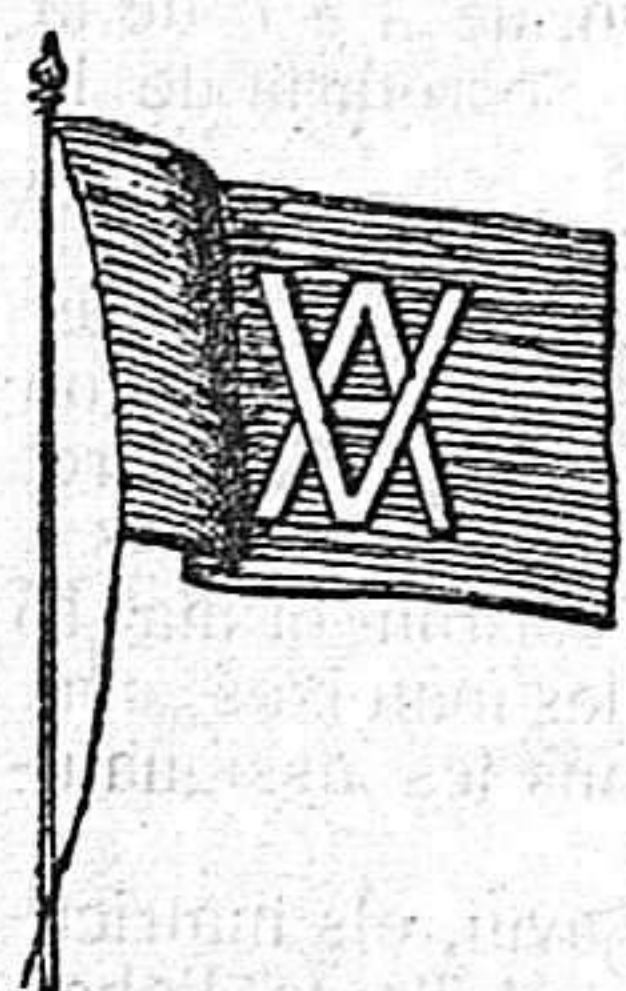
La més económica

La més perfeccionada

Per a informes i catàlegs dirigir-se al Representant a Tarragona, PERE OLIVELLA, Comte de Rius, 5, pral.

IMP. DE J. PUJÓAN, MÉNDEZ NÚÑEZ, 5.

IBARRA Y C.^a S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcia, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galicia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarca i Sant Esteve Pravia amb trasbort al vapor **Luarca núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.
Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Octubre	2	"Cabo Oropesa"
"	9	"Cabo Higuer"
"	16	"Cabo Roca"
"	23	"Cabo Nao"
"	30	"Cabo San Martín"

PER A CETTE I MARSELLA

Octubre	4	"Cabo Roca"
"	11	"Cabo Nao"
"	17	"Cabo San Martín"
"	24	"Cabo San Vicente"
"	31	"Cabo San Sebastián"

Per a més informes, a son consignatari EN **MARIAN PERES**, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf

Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París

Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan

Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i análisis micro-químico d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuïnament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francès i Francès-Espanyol, Anglès Espanyol i Espanyol-Anglès.—**Pal·las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionari de Laurose**.

Venda y subscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles.**

MOSTELLE — (RAIMOST) —

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^a L.^a

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu